

TAKSA 100%

**NASTAVLJANJE
ILI UKIDANJE?**

FEBRUAR, 2019.

**TAKSA
100%**

**NASTAVLJANJE
ILI UKIDANJE?**

Pripremili: Jeta Krasniqi, Eugen Cakolli i Violeta Haxholli

Doprineli: Osoblje KDI-ai stručnjaci oblasti na fokus organizovane grupe od strane KDI-a

Kosovski demokratski institut ima sva zadržana prava i nijedan djeo ove publikacije ne može se reprodukovati ili prenositi u bilo kom obliku, mehaničkom ili elektronskom, uključujući fotokopiranje ili bilo koji drugi sistem čuvanja i vađenja, bez pismene dozvole izdavača. Publikacija se može reprodukovati ili prenositi samo ako se koristi u nekomercijalne svrhe. Kad god i svako ko koristi citate ili različite materijale ove publikacije, dužan je jasno naznačiti izvor iz kojeg će primiti citate ili korištene materijale.

Za bilo kakve procene, komentare, kritike ili predloge, kontaktirajte nas putem mogućnosti navedenih u nastavku::

Adresa: Ul. Bajram Kelmendi, br. 45,
10 000, Priština, Kosovo.
Tel.: +381 (0)38 248 038
E-mail: info@kdi-kosova.org
web: www.kdi-kosova.org

Napomena: Ovaj izveštaj je razvijen u okviru projekta „Evropska perspektiva - izgradnja nacionalnog konsenzusa o normalizaciji odnosa sa Srbijom“ i podržava se od strane Švajcarske ambasade u Prištini. Sadržaj ovog izveštaja je isključiva odgovornost Kosovskog demokratskog instituta, i ni pod kojim okolnostima neće se smatrati da odražava stavove švajcarske ambasade u Prištini.

SADRŽAJ

1. UVOD	6
2. ISTORIJAT TAKSE NA PROIZVODE SRBIJE I BOSNE I HERCEGOVINE	7
3. OPŠTI EFEKTI TAKSE PREMA SRBIJI I BOSNI I HERCEGOVINI	9
4. OPCIJE O TAKSI	11
4.1. Potencijalni scenariji	11
SCENARIO I: TAKSA OD 100% NIJE SUSPENDOVANA	12
SCENARIO II: SUSPENZIJA TAKSE OD 100%.....	16

2. Istorijat takse na proizvode Srbije i Bosne i Hercegovine

Vlada Kosova je kroz niz odluka uspostavila tarifne i netarifne mere protiv Srbije kao protivodgovor na njenu agresivnu kampanju da se spreči članstvo Kosova u međunarodnim organizacijama kao što je članstvo Kosova u Interpolu, kao i diplomatsku kampanju povlačenja priznanja države Kosovo⁶. Mada su utvrđene mere bile ekonomskog karaktera, Vlada Kosova ih je postavila kao političke mere, čak ih je smatrala instrumentima spoljne politike u odnosu na Srbiju.

Kao odgovor na kampanju koju je srpska strana preduzela protiv članstva Kosova u Interpolu, Vlada Kosova je 6. novembra 2018. godine donela odluku da uvede meru zaštite od 10% na uvozne proizvode poreklom iz Srbije i Bosne i Hercegovine bez međunarodnih brendova koje se proizvode u ovim zemljama⁷. Uprkos ovoj meri države Kosovo, srpska diplomatija je nastavila sa svojim kampanjama protiv članstva Kosova u Interpolu i pokušaja za povlačenje priznanja države Kosovo.

Iako su institucionalni lideri Kosova izjavili da će Kosovo ostvariti članstvo u Interpolu uprkos kampanji Srbije⁸, 20. novembra 2018. godine na sastanku Generalne skupštine Interpola, Kosovo se nije učlanilo ovom multilateralnom mehanizmu⁹. Ovaj neuspeh je doveo do reakcije Vlade Republike Kosova, koja je odlukom br. 01/76 od 21. novembra 2018. godine uvela 100% mere na uvezene proizvode poreklom iz Srbije i Bosne i Hercegovine, isključujući u ovoj odluci proizvode međunarodnih marki koji se proizvode u ove dve zemlje.

Ova odluka je otišla i dalje, uspostavljajući i netarifne mere za proizvode ove dve zemlje, pomoću primene principa reciprociteta, gde je zaustavljen uvoz proizvoda koji u svom nazivu, u svojoj etiketi ili deklaraciji - imaju terminologiju koja ne poštuje

državnost Kosova, ka npr. „Kosovo i Metohija“, „Kosovo UNMIK“, „Kosovo 1244“. Takođe je odlučeno da se uklone svi proizvodi sa tržišta koji sadrže takav naziv. Takođe je doneta odluka da se primene iste mere u vezi sa dokumentima i sertifikatima potrebnim za trgovinu.

Dana 4. decembra 2018. godine, kako bi pružila objašnjenje i pronašla podršku za uvođenje 100% takse na srpske proizvode, Vlada Kosova je poslala zemlje Kvinta, uključujući i kancelariju EU-a, dokument pod nazivom Memorandum¹⁰. U ovom dokumentu, glavni akcenat je stavljen na političko opravdanje nametanja takse, navodeći agresivnu srpsku kampanju u spoljnjoj areni, intervencije u teritorijalnom i ustavnom integritetu, pretnje ratom od strane Srbije, neuspeh u sprovođenju sporazuma postignutih u Briselu između stranaka, kao i drugih aspekata. Dok, što se tiče ekonomske racionalnosti nametanja zaštitne mere, pomenute su povrede ekonomskog nivoa CEFTA-e, ali za koja su prethodno identifikovana samo u relevantnim komitetima CEFTA-e, a da nisu postavljena kao pitanje interne rasprave ili spoljni pritisak preko međunarodne zajednice.

Ove odluke su podstakle reakcije Evropske unije i Sjedinjenih Američkih Država, što je rezultiralo eksplicitnim pritiskom na institucije Kosova da otklanjanje takse ili ukidanje iste. Pritisak da se taksa povuče je povezan sa činjenicom da je Srbija uslovlila dijalog Kosova i Srbije ovom taksom, dok je kosovska strana izjavila da bez priznavanja Srbije takse neće biti ukinute. U narednim mesecima, pritisak na Vladu Kosova nastavljen je od strane visokih službenika Evropske unije, gde. Mogherini i komesara za proširenje g. Hahna u Prištini, kao i kroz jasna pisma koja su poslale SAD, ambasada SAD-a na Kosovu i brojnim

6 Za više, pogledajte: <https://www.zeriamerikes.com/a/kosova-perballe-fushates-serbe-kunder-pavaresise/4514610.html>

7 Za više, pogledajte: http://kryeministri-ks.net/wp-content/uploads/2018/11/IMG_2387.jpg

8 Za više, pogledajte: <https://www.botasot.info/aktuale-lajme/969372/pacolli-i-bindur-per-anetaresimin-e-kosoves-ne-interpol/>

9 Za više, pogledajte: <https://www.evropaelire.org/a/kosova-nuk-anetaresohet-ne-interpol/29610551.html>

10 Za više, pogledajte: <https://www.gazetaexpress.com/lajme/ekskluzive-haradinaj-u-dergon-leter-te-gjitha-shteteve-te-be-se-per-taksen-ndaj-serbise-602074/?fbclid=IwAR0dmrFwpyLEcc7BJxaqDq4600JHF1tGSfmAV3XmhTh02aF3mGukVKSeW4>

sastancima američkog ambasadora na Kosovu, g. Kossnet sa predstavnicima institucija Kosova.

Pritisци su išli protiv obe strane, pozivajući ih da se povuku iz odluka ili akcija koje bi mogle ugroziti proces dijaloga i mogle potkopati sve što je već postignuto tokom ovih godina u okviru ovog procesa. Međutim, nepostojanje uravnotežene pozicije EU-a o akcijama stranaka, izazvalo je ne samo reakcije institucija Kosova putem razmene pisama, već i od strane civilnog društva Kosova koje je poslalo gđi. Mogherini pismo da izrazi svoju zabrinutost zbog ovog pristupa i štete koja je učinjena samoj kredibilitnosti procesa dijaloga¹¹.

Država Srbija je nastavila kampanju protiv države Kosovo, što je odrazilo na još jednom odlukom Vlade Kosova od 28. decembra 2018. godine, gde je mera 100% nametnuta i na međunarodnim markama koje se proizvode u Srbiji i Bosni i Hercegovini. U okviru ovog konstruisanog izveštaja, nisu nedostajale ni „pretnje“ da bi kosovska strana bila spremna da koristi idruge mere protiv agresivnog pristupa Srbije prema državi Kosova.

Ovoj odluci je usledila još jedna od 15. januara 2019. godine¹², kao izuzetak od ove tarife za robu koja je već ušla na tržište pre odluke o uvođenju takse. O ovoj odluci se raspravljalo na dva sastanka Vlade na kojima, na prvom sastanku, uprkos predlogu, Vlada nije imala raspoložive informacije o količini proizvoda, njihovoj vrsti i njihovoj ceni prilikom predlaganja ove mere.

Pritisak da se taksa povuče je povezan sa činjenicom da je Srbija usloвила dijalog Kosova i Srbije ovom taksom, dok je kosovska strana izjavila da bez priznavanja Srbije takse neće biti ukinute.

11 Za više, pogledajte: http://kdi-kosova.org/aktivitetet/leter-e-hapur-per-federica-mogherini-nga-organizatat-e-shoqerise-civile-ne-kosove/?fbclid=IwAR0excEEVvQcJiFmsDlq_Kavf5tLPjDzwVUb37ZP_dPe7If14deWQ_6rMsk
12 Ovoj odluci je usledila još jedna od 15. januara 2019. godine

3. Opšti efekti takse prema Srbiji i Bosni i Hercegovini

Taksa od 100% na proizvode Srbije i Bosne i Hercegovine je proizvela različite efekte za Kosovo. Prvi su se odvijali odbijanjem Srbije da nastavi dijalog bez ukidanja taksi, a zatim i sa zahtevima EU-a i SAD-a da se ova mera ukine.

SAD su izrazile da taksa sprečava postizanje sporazuma između strana, što je strateški interes SAD-a. Štaviše, od uvođenja takse, bilateralni odnosi između Kosova i SAD-a počeli su da se remete. To se ogleda i u četiri pisma koja su poslata od strane SAD-a, počevši od pisma predsednika Donalda Trumpa¹³ pisama od strane američke ambasade u Prištini¹⁴, kao i pisma visokih američkih službenika upućena liderima zemlje¹⁵, gde se ukazuje na prekid bilateralnih odnosa između zemalja, kao i eksplicitni zahtev za ukidanje taksi. Vredi istaći da je američka strana predložila Vladi Kosova da ukine taksu i mogućnost njenog ponovnog postavljanja ako ne uspe sporazum sa Srbijom¹⁶.

U praktičnom planu, zahtev SAD-a za ukidanjem takse odražava se i u brojnim kaznenim merama koje su poduzele SAD, kao što je odbijanje vize za vladine službenike za 'Jutarnje molitve'¹⁷, obustava učešća generala Timothy Orra na obećavanju godišnjice nezavisnosti Kosova¹⁸, otkazivanje učešća u programima Centra „George Marshall“¹⁹, pretnja povlačenjem podrške za KSB i druge.

SHENAJ Taksu se takođe protivi i EU, čiji su zvaničnici pozvali da se taja taksa ukine, jer ometa proces dijaloga i ugrožava dosadašnji rad. Visoka predstavnica za spoljnu politiku i bezbednost, Federica Mogherini izjavila je da dijalog neće biti nastavljen bez ukidanja takse²⁰, ali da je EU spremna sazvati sastanak

na predsedničkom nivou, nakon donošenja odluke o ukidanju takse. Što se tiče takse, o tome se raspravljalo i na nedavnom sastanku Veća Sigurnosti UN-a, gde je većina zemalja pozvala na suspenziju ili ukidanje svih mera koje blokiraju dijalog.

Odbijanje premijera da ukine taksa nakon zahteva SAD i EU-a takođe je izazvalo polarizaciju među koalicionim partnerima, konkretnije između premijera Haradinaja i predsednika parlamenta Kadrija Veselija. Poslednji je izjavio da bi se kao znak poverenja prema SAD-u i EU, trebala izvršiti privremena suspenzija takse, u trajanju od samo 120 dana.²¹ Ova reakcija je usledila nakon međunarodnog pritiska i nakon pisma koje je premijer Haradinaj poslao državama Kuinta 28. decembra 2018. godine, u vezi sa uslovima koji se trebaju ispuniti kako bi se taksa ukinuo.²² Kao rezultat neslaganja oko takse, nekoliko puta je preispitan nastavak vladajuće koalicije i sastanci koalicionih partnera bili su češći kako bi se postigao dogovor o ovom pitanju.

Čak je i predsednik države Hashim Thaçi izrazio svoju nesaglasnost za zadržavanje takse i predložio da se isti ukine kako bi se održalo partnerstvo sa SAD-om.²³ S druge strane, četiri gradonačelnika severnih opština, Severne Mitrovica, Zubin Potok, Leposavić i Zvečan ponudili su ostavku, ostavku koju Kosovske institucije nisu prihvatile, a Srpska Lista je bojkotovala rad Skupštine²⁴.

Pored političkih efekata, ova mera je proizvela i ekonomske efekte. Prema Carini Kosova, postavljanje takse prvenstveno od 10%, a zatim od 100%, imalo je značajan uticaj na uvoz iz Srbije i Bosne i Hercegovine. Ovo je takođe uticalo na prihode Car-

13 Za više, pogledajte: <https://insajderi.com/letra-e-plote-e-trumpit-drejtuar-presidentit-thaci/>

14 Za više, pogledajte: <https://xk.usembassy.gov/sq/deklarate-nga-ambasada-e-shba-ve-ne-prishtine-3/>

15 Za više, pogledajte: <https://telegafi.com/leter-e-ashper-nga-shba-te-per-lideret-e-kosoves-hiqeni-taksen/>

16 Za više, pogledajte: <https://indeksonline.net/amerika-kerkon-pezuillimin-e-menjehershem-te-taksesh-ndaj-serbise-paralajmeron-pasoj/>

17 Za više, pogledajte: <http://top-channel.tv/2018/01/08/nuk-pajiset-me-vize-haradinaj-anulon-viziten-ne-shba/>

18 Za više, pogledajte: <https://www.evropaelire.org/a/29763387.html>

19 Za više, pogledajte: <https://zeri.info/aktuale/242111/ekskluzive-amerika-ia-anulon-kosoves-tete-programe-ne-qendren-marshall-ne-gjermani/>

20 Za više, pogledajte: <https://www.koha.net/arberi/142901/mogherini-taksa-te-hiqet-menjehere-qe-dialogu-te-vazhdoje-ndash-ska-kohe-per-te-humbur/>

21 Glas Amerike, "Veseli zahteva 120 dnevnu suspenziju tarifa protiv Srbije", 28. januar 2019. Dostupno na: <https://www.zeriamerikes.com/a/kosovo-veseli/4762233.html>

22 Kancelarija premijera Republike Kosovo, "Pismo premijera Haradinaj ambasadorima Kvint-a i predstavnici EU-a na Kosovu", 28. januar 2019. Dostupno na: <http://kryeministri-ks.net/letra-e-kryeministrit-haradinaj-derguar-ambasadoreve-te-quint-it-dhe-perfaqesueses-se-be-se-ne-kosove/>

23 Top Channel, Intervjuu predsednika Thaçi, 17. februar 2019. Dostupno na: <http://top-channel.tv/2019/02/17/kosove-thaci-taksa-do-te-pezuillohet/>

24 Za više, pogledajte: <http://rtv21.tv/lista-serbe-mbyllet-ne-kuvend/?fbclid=IwAR1N3AFAqsEq3ysniOL8m45VoQj12Jr0AcOIAOcsrKjuWdhTclSI2eurdug>

ine Kosova iz Srbije gde je došlo do smanjenja prihoda u vrednosti od 20 mil€ u novembru, kada je ova taksa uspostavljena.²⁵

Kosovočini oko 3% ukupnog izvoza Srbije, međutim proizvodi koji se izvoze na Kosovo čine 21% izvoza u okviru CEFTA-e²⁶. Uopšteno, ova mera je imala opštu podršku građana nad taksom od 100% uprkos činjenici da je izveštavano o povećanju cena u određenim proizvodima. Izuzetak su napravili građani srpske zajednice, uglavnom na severu Kosova, koji su organizovali proteste kojima su pozivali na ukidanje ove mere. U elektronskoj anketi koju je 29. januara 2019. godine organizovao dnevni list "Zëri", na pitanje da li se treba ukinuti taksu, većina građana je odgovorila da se taksa ne treba ukinuti²⁷.

Pored političkih efekata, ova mera je proizvela i ekonomske efekte. Prema Carini Kosova, postavljanje takse prvenstvenstveno od 10%, a zatim od 100%, imalo je značajan uticaj na uvoz iz Srbije i Bosne i Hercegovine. Ovo je takođe uticalo na prihode Carine Kosova iz Srbije gde je došlo do smanjenja prihoda u vrednosti od 20 mil€ u novembru, kada je ova taksa uspostavljena

25 Platforma KDI-a Moj Glas, "Carina Kosova obaveštava poslanike o sprovođenju sporazuma Dijaloga i zaštitne mere od 100%", 4. decembar 2018. Dostupno na : <http://www.votaimo.org/Public/DialogActivity/Detail/261>

26 Za više, pogledajte: <http://www.mapo.al/debati-i-ekonomistev-e-a-ka-te-drejte-kosova-me-taksen-ndaj-serbise/>

27 godine organizovao dnevni list "Zëri", na pitanje da li se treba ukinuti taksu, većina građana je odgovorila da se taksa ne treba ukinuti

4. OPCIJE O TAKSI

Demokratski Institut Kosova sproveo je analizu potencijalnih pozitivnih i negativnih efekata zasnovanih na pet sfera uticaja u vezi sa dva scenarija koji su povezani sa taksom od 100% koji je postavljen na proizvode iz Srbije i Bosne i Hercegovine.

Sfere uticaja izabrane su na osnovu opšteg razvoja, fokusirajući se na sledeće oblasti: i) na proces dijaloga između Kosova i Srbije, ii) na odnose Kosova sa međunarodnim partnerima, iii) na potencijalnim efektima u unutrašnjoj politici Kosova, iv) na ekonomiju i, v) na građanskoj percepciji.

Scenariji su razvijeni na osnovu mogućeg razvoja i projekcija vezanih za ove oblasti uticaja. Ovi scenariji su validni u sadašnjem kontekstu razvoja, čiji efekti mogu biti pod uticajem vremenskog faktora.

SCENARIJI:

SCENARIJI 1:

Zadržavanje takse
od 100%

SCENARIJI 2:

Suspenzija takse
od 100%

SCENARIJI

Sfere uticaja	 Pozitivni efekti	 Negativni efekti
Dijalog Kosovo-Srbija	<ul style="list-style-type: none">➤ Refleksija stvarnih odnosa između Kosova i Srbije, pozicije Kosova u ovom procesu i nedostatka uspeha samog procesa normalizacije➤ Sprovođenje suvereniteta Kosova u odnosu na Srbiju➤ Vraćanje pažnje na nivo sprovođenja sporazuma dijaloga➤ Izbegavanje veštačkih vremenskih rokova za postizanje sporazuma➤ Jačanje pregovaračke pozicije Kosova u odnosu na Srbiju, kroz uključivanje određenih tema u dijalog kao preduslov za njegov nastavak➤ Zadržavanje takse blokira mogućnost da dijalog Kosovo-Srbija proizvede nepovoljni sporazum za Kosovo➤ Pokušaj za sprečavanje negativnih scenarija za Kosovo, u okviru procesa dijaloga 	<ul style="list-style-type: none">➤ Dijalog se ne nastavlja zato što Srbija uslovljava i odvlači proces optužujući Kosovo za nespremnost za postizanje sporazuma➤ Jačanje uloge i položaja Srbije u procesu dijaloga i u odnosu na međunarodnu zajednicu, na štetu Kosova

Taksa od 100% nije suspendovana

Sfere uticaja	 Pozitivni efekti	 Negativni efekti
Kosovo i međunarodni partneri	<ul style="list-style-type: none">➤ Povratak pažnje međunarodnog faktora u dijalogu Kosovo-Srbija➤ Povećanje nivoa uključenosti SAD-a u proces dijaloga➤ Poboljšanje pregovaračke pozicije Kosova u odnosu sa međunarodnom zajednicom➤ Liberalniji stav Velike Britanije i Nemačke za ukidanje takse	<ul style="list-style-type: none">➤ Donošenje odluka u odsustvu koordinacije sa međunarodnim partnerima➤ Predstavljanje Kosova kao nesarađujućeg partnera sa međunarodnim saveznicima➤ Konstantno insistiranje SAD-a na ukidanje takse utiče na pogoršanje bilateralnih odnosa između Kosova i SAD-a➤ Blokiranje procesa vezanih za evropsku perspektivu za građane Kosova➤ Zaobilaženje Kosova u regionalnim i evropskim aktivnostima ili inicijativama➤ Gubitak zamaha za potencijalno postignuće sporazuma sa Srbijom, kao rezultat mogućih političkih izbora i promena u EU➤ Polarizacija političkog spektra unutar Kosova oštećuje položaj države u spoljašnjem planu

SCENARIJI

Sfere uticaja	 Pozitivni efekti	 Negativni efekti
Politički aspekt na Kosovu	<ul style="list-style-type: none">➤ Sprovođenje državnog suvereniteta u donošenju odluka➤ Indirektno je podstaknuta široka društvena i politička rasprava u zemlji u vezi sa pristupom procesu dijaloga Kosovo-Srbija, bilateralnim odnosima, i odnosima sa drugim međunarodnim faktorima➤ Podsticanje javne rasprave doprinelo je neophodnoj potrazi za političkim konsenzusom o pitanjima od državnog interesa➤ Stvaranje vremenskog okvira za izgradnju zvaničnog stava Kosova u vezi sa procesom dijaloga➤ Povratak pažnje na nivo sprovođenja sporazuma, i izvan onih postignutih u okviru dijaloga	<ul style="list-style-type: none">➤ Nedostatak državne strategije za uspostavljanje takse i uslova za njeno povlačenje➤ Odbrambena spoljna politika Kosova i njena kontrakcija samo u pitanjima dijaloga i takse;➤ Međunarodni pritisak i koleblivost odnosa sa međunarodnim partnerima mogu izazvati prevremene izbore➤ Polarizacija između institucije predsednika, vlade, partnera vladajuće koalicije i drugih političkih subjekata➤ Upotreba takse za političke i izborne svrhe➤ Stvaranje institucionalnog vakuma zbog povlačenja srpske zajednice iz institucionalnog života i rizika povratka srpskih paralelnih struktura➤ Koncentracija političke i javne pažnje na takse, ostavljajući u senci drugih važnih tema za opštu dobrobit građana

Taksa od 100% nije suspendovana

Sfere uticaja	 Pozitivni efekti	 Negativni efekti
Ekonomski aspekt na Kosovu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Povećanje potrošnje domaćih proizvoda-povećanje proizvoda/jaćanje domaćih kompanija ➤ Povećanje poreskih prihoda od strane PAK-a ➤ Stvaranje preduslova za zamenu proizvoda Srbije – borba politika "dumping" Srbije na tržištu Kosova ➤ Promocija brendova "Made in Kosova" ➤ Izbegavanje percepcije Kosova zavisi od proizvoda Srbije 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Povećanje cena određenih proizvoda na tržištu Kosova ➤ Oštećenje dela domaćih proizvođača koji su uvozili sirovinu iz Srbije ➤ Povećanje krijumčarenja, posebno na severu zemlje ➤ Uvoz srpske robe iz drugih zemalja regiona ➤ Povećanje uvoza
Građanski aspekt na Kosovu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Opšta podrška građana političkim odlukama institucija kao reakcija na agresivnu politiku Srbije ➤ Povećanje državnog dostojanstva ➤ Povećanje građanskog interesa za odnose Kosova i Srbije 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Povećanje građanske brige zbog gubitka podrške međunarodnih partnera ➤ Pad poverenja u proces dijaloga Kosovo-Srbija, uz podsredstvo EU-a Povećanje evroskepticizma ➤ Povećanje populizma

SCENARIJI

2

Sfere uticaja	 Pozitivni efekti	 Negativni efekti
Dijalog Kosovo-Srbija	<ul style="list-style-type: none">➤ Dijalog se nastavlja➤ Kosovo jača pregovaračku poziciju, jer na pregovaračkom stolu se nalazi jedan uslovni instrumenat➤ Povećanje potencijala za nametanje tema za raspravu od strane kosovske strane u dijalogu, preko međunarodne podrške➤ Kosovo uklanja oznaku da je prepreka dijaloga postajući odgovorni subjekat a ne "poluga pregovaranja"	<ul style="list-style-type: none">➤ Dijalog se nastavlja bez jedinstvenog stava političkog spektra na Kosovu➤ Srbija ne zaustavlja kampanju i agresivne politike protiv države Kosovo➤ Rizik da Srbija ili međunarodni faktor postavi nove uslove prema Kosovu➤ Rizik postizanja sporazuma koji bi mogao predstavljati nepovoljan kompromis za Kosovo

Suspenzija takse od 100%

Sfere uticaja	 Pozitivni efekti	 Negativni efekti
Kosovo i međunarodni partneri	<ul style="list-style-type: none">➤ Kosovo poštuje strateško partnerstvo sa međunarodnim saveznicima, posebno sa SAD-om<hr/>➤ Odnosi Kosova sa međunarodnim partnerima poboljšani su u svim oblastima saradnje<hr/>➤ Povećava se pritisak međunarodne zajednice na Srbiju da zaustavi destruktivne pristupe i agresivne politike protiv države Kosovo<hr/>➤ SAD, EU i države članice EU-a intenziviraju podršku dijalogu Kosovo-Srbija i pojačavaju pritisak za postizanje pravno obavezujućeg sporazuma između strana<hr/>	<ul style="list-style-type: none">➤ Međunarodni partneri vrše pritisak za postizanje sporazuma između Kosova i Srbije u veštačkom vremenskom roku, ne obračavajući pažnju na saržaj eventualnog sporazuma<hr/>

SCENARIJI

2

Sfere uticaja	 Pozitivni efekti	 Negativni efekti
Politički aspekt na Kosovu	<ul style="list-style-type: none">➤ Kosovo izbegava rizik od odlaska na prevremene izbore kao rezultat takse➤ Mogućnost ujedinjenja stava političkog spektra i kosovskih institucija➤ Mogućnost artikulisanja jasnih zahteva Kosova prema međunarodnim partnerima o garancijama koje bi se trebale pružiti u okviru dijaloga➤ Stvaranje delimične političke stabilnosti koja pruža mogućnost za nastavak dijaloga➤ Povratak srpske zajednice institucionalnom životu	<ul style="list-style-type: none">➤ Pad verovatnoće povratka takse u budućnosti➤ Donošenje odluka od strane Kosova pod pritiskom međunarodnog faktora➤ Slabljenje pregovaračke pozicije Kosova u okviru dijaloga, ako se taksa suspenzuje bez ispunjavanja tahteva kosovske strane➤ Razjedinjenost političkog spektra u vezi sa pristupom kojeg Kosovo treba da ima prema Srbiji u procesu normalizacije odnosa

|||||

Suspenzija takse od 100%

Sfere uticaja	 Pozitivni efekti	 Negativni efekti
Ekonomski aspekt na Kosovu	<ul style="list-style-type: none">➤ Prihodi carina se povećavaju➤ Cene proizvoda na kosovskom tržištu su izravnate➤ Smanjenje slučajeva krijumčarenja, posebno na severu zemlje	<ul style="list-style-type: none">➤ Potrošnja proizvoda i nivo uvoza iz Srbije ponovo raste➤ Može imati negativan uticaj na nivo potrošnje i proizvodnje domaćih proizvoda
Građanski aspekt na Kosovu	<ul style="list-style-type: none">➤ Građani pozdravljaju održavanje dobrih odnosa sa partnerima, posebno sa SAD-om➤ Povećanje očekivanja građana prema EU u pogledu integracionih procesa	<ul style="list-style-type: none">➤ Pad kredibiliteta građana prema kosovskim institucijama➤ Povećanje osećaja bespomoćnosti države Kosovo nad uslovljenostima Srbije➤ Povećanje nesigurnosti u vezi sa potencijalnim rezultatima dijaloga

KDI je nevladina organizacija (NVO) koja se zalaže za podršku razvoju demokratije kroz uključivanje građana u izradi javnih politika i osnaživanje sektora civilnog društva u cilju uticaja na povećanje transparentnosti i odgovornosti javnih institucija.

Za više informacija o KDI molimo Vas posetite www.kdi-kosova.org

Uz finansijsku podršku:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Federal Department of Foreign Affairs FDFA